

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний економічний університет
Факультет фінансів та обліку

Кафедра фінансового контролю та аудиту

Міждисциплінарна курсова робота

на тему:

“Економічна експертиза виробничих запасів підприємства”

Студентки 5 курсу ОЕЕМ-11 групи

Шморгай О.П

Науковий керівник

Старший викладач, к.е.н.

Черешнюк О. М.

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ECTS

Тернопіль-2020

План

Вступ

1. Виробничі запаси: економічна суть та роль у діяльності підприємства.
2. Класифікація, визнання та оцінка виробничих запасів, їх розкриття у фінансовій звітності.
3. Організація і методика проведення економічної експертизи операцій з виробничими запасами.

Висновок

Список використаної літератури

Зміст

Вступ.....	4
1. Виробничі запаси: економічна суть та роль у діяльності підприємства. ...	6
2. Класифікація, визнання та оцінка виробничих запасів, їх розкриття у фінансовій звітності.	10
3. Організація і методика проведення економічної експертизи операцій з виробничими запасами	17
Висновок.....	21
Список використаної літератури.....	23

Вступ

У сучасних умовах соціально- економічний стан характеризують рядом негативних явищ, провідне місце серед яких займає зростання економічної злочинності. Дана ситуація обумовлює необхідність підвищення якості діяльності правоохоронних органів. Дедалі частіше правоохоронна система стикається з криміналізацією фінансового обліку та недосконалістю забезпечення незалежного контролю за економічною діяльністю господарюючих суб'єктів.

Складність цього становища підсилює зниження ефективності роботи правоохоронних органів, які спеціалізуються на розкритті економічної злочинності. Найчастіше причина даного явища визначається у відсутності практичної діяльності, та недосконалістю навиками облікової справи.

В умовах ринкової економіки важливим фактором на виробництві є стабільне забезпечення підприємства виробничими запасами та їх раціональним використанням. Від способу управління матеріальними ресурсами залежатимуть витрати на їх утримання і водночас обсяг втрат з їх надлишком або нестачею.

Виробничі запаси є важливою і значною частиною активів підприємства. Вони беруть активну участь у виробничому процесі та переносять свою вартість та кінцеву продукцію повністю. Виходячи з цього збільшується раціональність використання виробничих запасів, а отже слід здійснювати особливий контроль за збереженням матеріалів, які найчастіше підлягають розкраданню.

Зловживання, які пов'язують із розкраданням виробничих матеріалів на практиці є поширеним значенням. Більша кількість цих зловживань виникають через неправильне відображення облікових операцій та неогрунтованість списання надлишків запасів. Саме тому найпоширенішим серед економічних досліджень є аудит бухгалтерських операцій матеріальних ресурсів.

Значний вклад у проведення економічної експертизи виборних запасів внесли вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких Білуха М.Т.[3] , Бутинець Ф.Ф.[5], Пушкар М.С.[15], Лень В.С.[9] , Паркінсон С., Рустомджі М., Бланка І.А. та інші.

Метою курсової роботи є дослідження організації економічної експертизи виробничих запасів підприємства, системи внутрішнього контролю за збереженням і використанням матеріальних ресурсів у виробництві.

Предметом дослідження виступають теоретичні та організаційно-методологічні питання економічної експертизи виробничих запасів, в умовах комп'ютеризованої обробки даних.

Об'єктом дослідження є бухгалтерський облік, економічно- експертне дослідження запасів, які на підприємстві представлені низкою товарно-матеріальних цінностей, теоретичні та практичні проблеми аудиту виробничих запасів та розрахунків з постачальниками, для яких записами відіграють питому вагу.

1. Виробничі запаси: економічна суть та роль у діяльності підприємства.

У ринкових відносинах ефективність функціонування підприємств залежить від раціонального використання ресурсів, таких як матеріальні та трудові, що у взаємозв'язку становлять виробничі запаси. Вони займають провідне місце у складі майна підприємства та домінуючу позицію у структурі витрат різних сфер економічної діяльності.

Облікові джерела наводять багато значень пов'язаних із запаси, проте кожне з них має власне значення. Доволі часто використовують поняття виробних запасів заміненіх поняттям матеріалів. Поняття виробничих запасів варто відрізнити від поняття матеріальних ресурсів, яке більш загальне, ніж матеріальні або виробничі запаси (рис. 1.1)

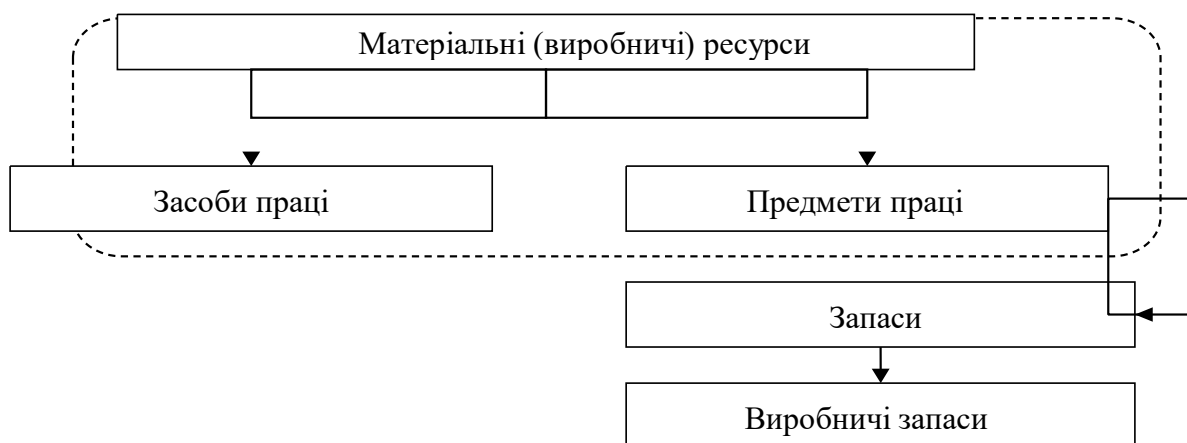

Рис. 1.1 Виробничі запаси у складі ресурсів*

*Джерело:[15]

Під теоретичним розумінням виробничі запаси це предмети праці , що одноразово використанні у виробничому процесі, переносячи свою вартість на готову продукцію. У бухгалтерському обліку більше частина предметів праці розуміють як виробничі запаси. Ці два поняття є досить дискусійними і в економічній літературі трактуються неоднозначно.

Деякі з науковців у понятті матеріальних оборотних активів використовують термін цінностей. Проте даний термін це лише описова категорія, ознака, якісний чи критеріальний показник, який характеризує запаси як корисні економічні елементи для їх власника, що в майбутньому принесуть економічну вигоду.

Термін «товарно-виробничі запаси» значною мірою відображає характерні властивості матеріальних елементів виробництва, основне призначення яких є обробка у процесі виробництва, формування основи виробів, враховуючи можливість перебування їх у складі резервів у вигляді виробничих запасів на складі або ж готових виробів, які знаходяться на складах.

В Україні визначення терміну «запаси» наведено у П(С) БО 9 «Запаси» [14], відповідно з яким «запаси — активи, що утримуються для подальшої продажі за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальших продажів продукції виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг і управлінням підприємством». Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [1], активи є ресурсами, контрольованими підприємством унаслідок минулих подій, використання яких призведе до отримання економічної вигоди у майбутньому внаслідок будь-якого використання такого запасу.

На думку науковців виробничі запаси підприємства узагальнюються від специфіки його виробництва. Більшість вважають, що для текстильної, хімічної та і важкої промисловості у ролі виробничих запасів є природні ресурси, а для інших галузей – матеріальні цінності.

Отже, зважаючи на різні трактування поняття “виробничі запаси” виділяють такі основні підходи:

- ❖ більшість економістів і науковців при обліку запасів використовує визначення, наведене в П(С)БО 9;

- ❖ окрема група вчених співставляють поняття «виробничі запаси» і «матеріальні ресурси»;
- ❖ ототожнюють поняття, «запаси» й «виробничі запаси»;
- ❖ у окремі економічній літературі застосовують термін «товарно-матеріальні цінності» [4].

Таким чином можна вважати що суть виробничих запасів – це сукупність предметів праці, що знаходяться на підприємстві у вигляді складських запасів основних та допоміжних матеріалів, а також палива, запасних частин, зворотних відходів, тари та інших матеріалів, що призначені для використання і у виробничому процесі і для будь-яких інших потреб підприємства за умови їхнього повного споживання в одному операційному циклі.

Бухгалтерський облік запасів займає значну частину розділів обліку, тим самим оперуючи тисячними найменуваннями. Він є тісно пов'язаним із обліком розрахунків з постачальниками і підрядниками, обліком запасів на складах до обліку розрахунків з покупцями і замовниками.

Важлива передумова організації обліку запасів - їх оцінка. Згідно діючих нормативних документів отриманні виробничі запаси зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю. Відповідно до П(с)БО 9, оцінка запасів (матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів, незавершеного виробництва, напівфабрикатів, готової продукції, товарів тощо) здійснюють за їхніми окремими видами розглядають на наступних етапах руху:

- ✚ при надходженні запасів;
- ✚ при вибутті запасів;
- ✚ на дату складання звітності [11].

Достовірною умовою яка визначає вартість запасів є їхня вартість придбання або ж собівартість. Первісну вартість визначають в залежності зі способу їхнього надходження на підприємство. Надходження запасів на підприємство відбувається в результаті:

- виготовлення;

- придбання за грошові кошти та їх еквіваленти;
- внеску (передачі) засновникам (учасникам) підприємства в якості внеску до статутного капіталу;
- безкоштовної передачі;
- обміну на інші запаси [5].

Отримані, або ж вироблені запаси зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю, що складається із суми фактичних витрат на їхнє придбання або виготовлення.

Первісна оцінка надходження запасів на підприємство формується у такій послідовності:

- запаси, придбані підприємством за грошові кошти, оцінюють за їх собівартістю, що складається з фактичних витрат;
- запаси, виготовлені власними силами, оцінюються за собівартістю їх виробництва;
- запаси, внесені до статутного капіталу, оцінюють за погодженою засновниками (учасниками) підприємства справедливою вартістю[11].

Під справедливою вартістю зазначають суму, за якою здійснений обмін активу або оплата зобов'язання у результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

На різних підприємствах запаси можуть мати окреме призначення в залежності від функцій, які вони виконують у процесі виробництва, і від особливостей підприємства. Якщо для одного підприємства машини і обладнання - це основні засоби, то для підприємства, яке їх виготовляє – це готова продукція, і для підприємства, яке здійснює їх перепродаж – товар.

На підприємствах застосовують велику кількість різних товарно - матеріальних цінностей. Їхнє використання у виробництві здійснюють по-різному. Одні знаходять своє відображення у виробничому процесі, інші – змінюють лише свою форму, входять у вироби без будь-яких змін, сприяють виготовленню виробів і не включаються у їх масу та хімічний склад. Саме тому виробнича діяльність підприємств, яка зумовлена використанням певної

кількості різних виробничих запасів потребує чіткого їх розмежування із подальшою деталізацією, чим створюючи передумови правильної організації обліку виробничих запасів.

2. Класифікація, визнання та оцінка виробничих запасів, їх розкриття у фінансовій звітності.

Під час виробничого процесу на підприємстві використовують значну кількість різних видів матеріальних цінностей. У процесі виготовлення товару вони ведуть себе по – різному – споживаються під час виробництва, змінюють свою форму, включаються у склад виробу без будь- яких змін. Саме тому класифікація запасів є важлива ланка, адже від правильності її подання залежить правильність їхнього використання. У практичному застосуванні виробничі запаси виокремлюють в окремі групи. Класифікацію запасів представлено у законодавстві, а саме Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій. Дану класифікацію . відобразимо на рис. 2.1

Рис. 2.1 Структура виробничих запасів згідно з діючим Планом рахунків*

*Джерело: [14].

Сировина та матеріала – предмети праці, які входять у склад продуктів, що виготовляються і складають їх основу. Також сюди відносять допоміжні матеріали, потрібні для основних та технічних цілей.

Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби – це напівфабрикати та готові комплектуючі вироби, які випускаються водночас потребуючи додаткові витрати.

Паливо – відноситься до допоміжних матеріалів, які відіграють провідну роль у народному господарстві.

Тара і тарні матеріали – призначені для пакування продукції (язики, мішки). Тара яка має одноразове використання включається до складу собівартості продукції.

Будівельні матеріали – конструкції та деталі, обладнання, яке підлягає встановленню на об'єктах, що будуються, інші матеріальні цінності, призначені для потреб капітального будівництва.

Матеріали передані в переробку – оборотні матеріальні активи, що тимчасово передані на безоплатній основі підприємством-власником суб'єктам-переробникам для переробки у готовий продукт.

Запасні частити – запасні частини, деталі, агрегати, призначені для ремонту машин, обладнання транспортних засобів.

Матеріали сільськогосподарського призначення – мінеральні добрива, насіння, корми, посадковий матеріал.

Інші матеріали – відходи від виробництва, брак а також одержані від ліквідації основних засобів матеріальні ресурси, які не можуть використовуватись як матеріали чи паливо на підприємстві [13].

Слід звернути увагу, дана класифікація для кожного підприємства залежить від місця запасів у виробничому процесі. Машини та обладнання, які для одного підприємства виступають як основні засоби, які купляють, для іншого до моменту продажі будуть запасами.

В основу економічної класифікації виробничих запасів покладена їх роль для виробничого процесу. Одні є основою майбутньої продукції, інші

безпосередньо беруть участь у процесі виробництва. Перша група – це основні матеріали, друга група – допоміжні. Дану класифікацію представимо на рис. 2.2

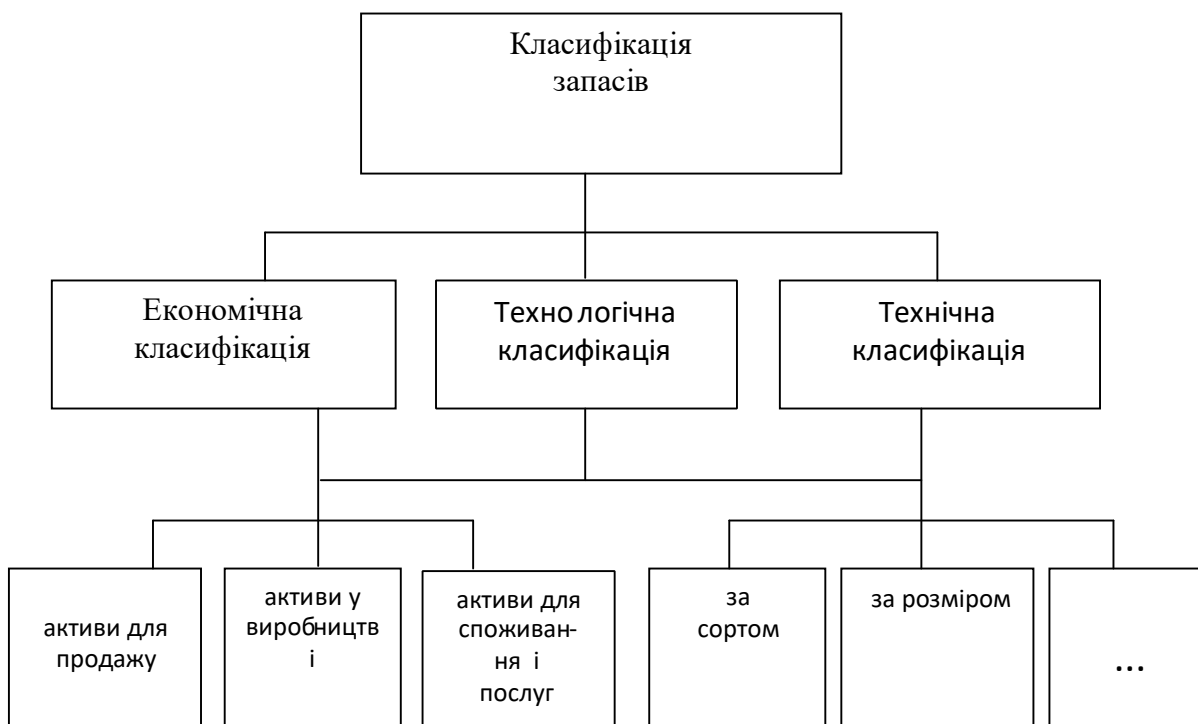

Рис. 2. 2 Схема класифікації виробничих запасів*

*Джерело: [5].

Виділяють такі групи допоміжним матеріалів:

- допоміжні матеріали, що приєднанні до основних матеріалів;
- використовувані засобами праці;
- такі, що забезпечують нормальний хід процесу виробництва [11].

В залежності від галузі виробництва буде залежати класифікація групи запасів. Не всі запаси мають однакове призначення, що залежить від функцій які вони виконують під час виробничого процесу. Тому запаси доцільно групувати за їхньою роллю у процесі виготовлення товару. Згідно даної класифікації запаси поділяють;

- ❖ за призначенням та причинами утворення;
- ❖ за місцем знаходження;
- ❖ за рівнем наявності на підприємстві;
- ❖ по відношенню до балансу;

- ❖ за ступенем ліквідності;
- ❖ за походженням [2].

У бухгалтерському обліку виробничі запаси оцінюють при кожному етапі їх надходження. За основу приймають принципи оцінки, згідно П(С)БО 9 "Запаси" рис 2.3.

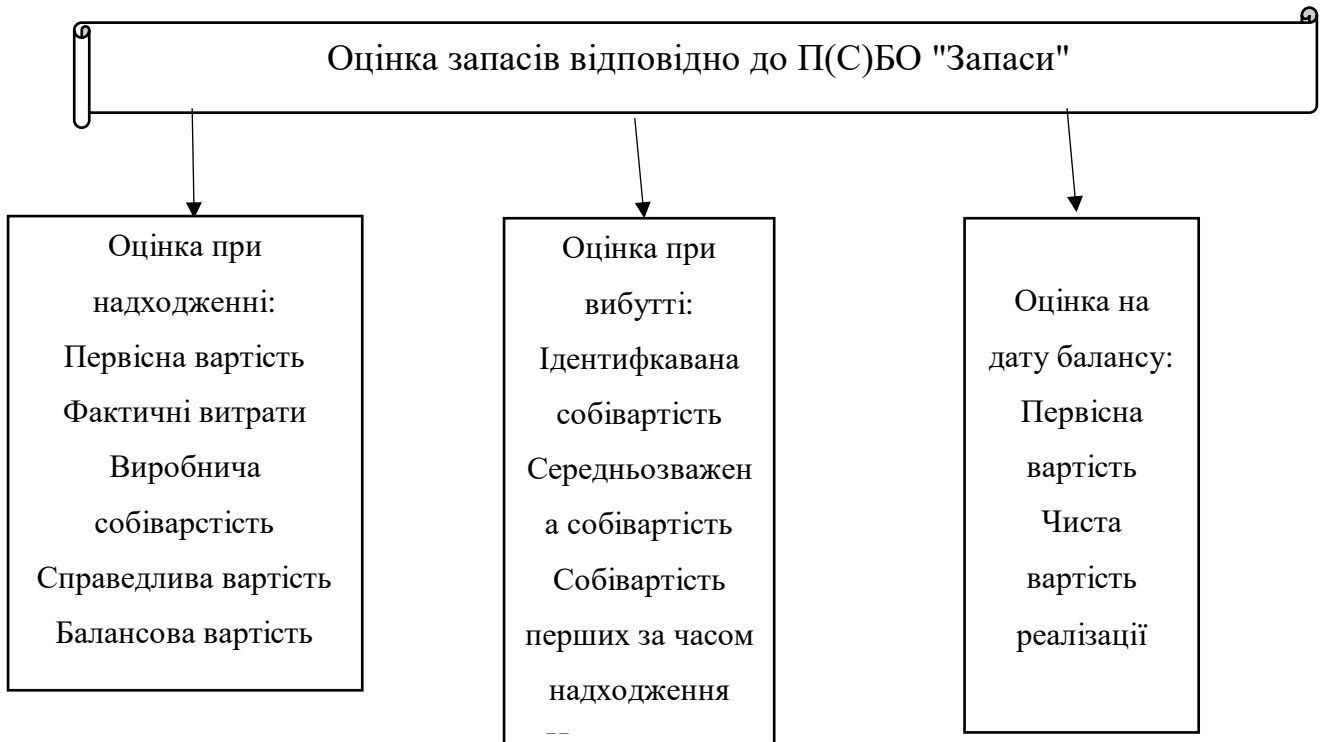

Рис. 2.3 Оцінка запасів відповідно до П(С)БО "Запаси"

*Джерело:[6].

В більшості виробничі запаси оцінюють за первісною вартістю. Згідно П(С)БО 9 «Запаси» первісна вартість – це історична собівартість необоротних активів, визначена як сума грошових надходжень або справедливої вартості інших активів, що сплачені або витрачені для придбання необоротних активів. В залежності від способу надходження первинна вартість буде формуватись по різному (рис. 2. 5).

Рис. 2.5 Варіанти оцінки запасів при їх зарахуванні на баланс*

*Джерело :[9].

При перебуванні в бухгалтерському обліку запасів на балансі та відображенні в звітності використовують найменшу з двох оцінок: первинну вартість або чисту вартість реалізації.

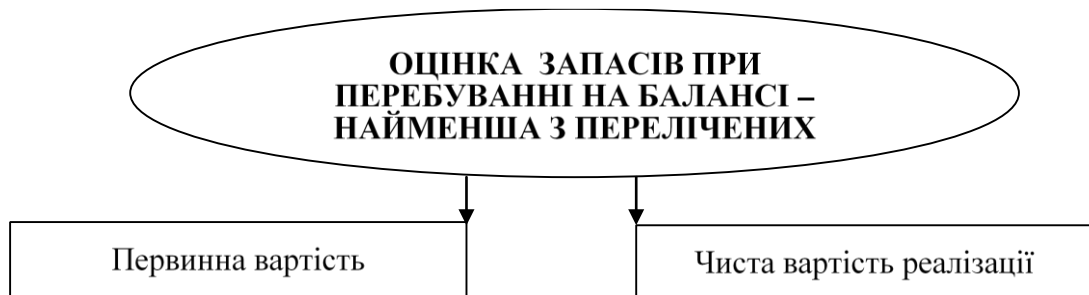

Рис. 2.6 Варіанти оцінки запасів при їх перебуванні на балансі*

*Джерело :[15].

Чиста вартість реалізації запасів – це очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію. Запаси відображають за чистою вартістю реалізації, коли їхня ціна знижена на дату балансу, або ж вони зіпсовані, застаріли та іншим чином втратили очікувану економічну вигоду. Чиста вартість реалізації визначається по кожній одиниці запасів

вирахуванням з очікуваної ціни продажу очікуваних витрат на завершення виробництва і збут. При відпуску запасів у виробництво, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з шести методів (рис. 2.7)

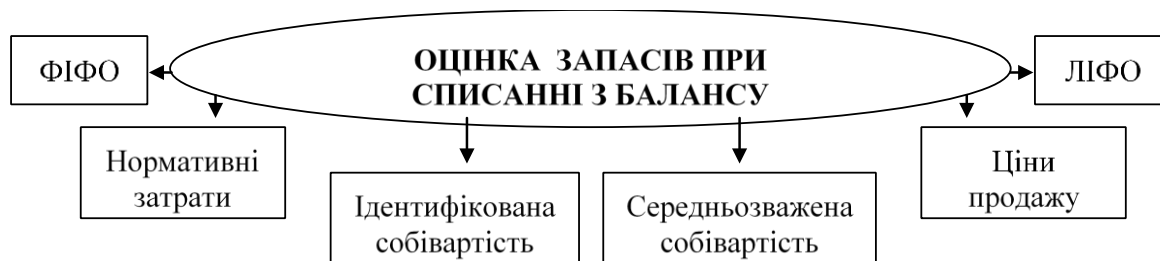

Рис 2. 7 Оцінка запасів при списанні з балансу*

*Джерело :[3].

Запаси, які відпускаються, та послуги, що виконують для спеціальних замовлень та проектів, і також запаси, які не змінюють одне одного, оцінюються за ідентифікованою собівартістю відповідної одиниці запасів.

Оцінка за середньозваженою собівартістю застосовується на підприємстві за кожною одиницею запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця та вартості одержаних у звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця та одержаних у звітному місяці запасів.

Метод ФІФО базується на припущенні, що запаси використовуються за такою послідовністю, у якій вони надходили на підприємство, а саме запаси, які першими відпускаються у виробництво, оцінюються за собівартістю перших по часу надходження запасів.

Згідно методу ЛІФО запаси використовуються у такій послідовності, що є протилежною їх надходженню на підприємство. Запаси, які перші відпускаються на виробництво, оцінюються за собівартістю останніх за часом надходження запасів.

Оцінка за нормативними затратами полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції, що встановлені підприємством за урахуванням

нормальних рівнів використання запасів, проці, виробничих потужностей та діючих цін. Для забезпечення максимального наближення нормативних затрат до фактичних норми затрат та ціни повинні регулярно у нормативній базі перевірятися і переглядатися.

Оцінка за цінами продажу заснована на застосуванні підприємствами роздрібною торгівлі середнього проценту торгової націнки товарів. Цей метод застосовується підприємствами, які мають значну та змінну номенклатуру товарів за приблизно однаковим рівнем торговельної націнки. Собівартість реалізованих товарів визначають як різниця між продажною вартістю реалізованих товарів і сумою торговельної націнки цих товарів [11].

Отже, виробничі запаси підприємства включають значну частину активів, яка часто використовується. Запаси споживаються у виробничому процесі за один цикл виробництва та включаються до собівартість продукції повністю з мінусом відходів і невикористаних матеріалів. Тому це вимагає документування операцій за надходженнями, споживаннями запасів у процесі виробництва, оприбуткування відходів та проведення процесу інвентаризації залишків матеріалів на робочих місцях структурних виробничих підрозділів підприємства, що не використовувались.

3. Організація і методика проведення економічної експертизи операцій з виробничими запасами.

В практичній діяльності зустрічають доволі часті випадки зловживань, пов'язаних з розкраданням виробничих запасів. Основне джерело, що надається експерту є матеріали проведених інвентаризацій. Зловживання здійснюються через неправильне відображення в фінансовому обліку операцій із виробничими запасами, їх необґрунтоване списання. Саме тому одним із провідних експертних дослідження є економічно експертиза операцій з виробничими запасами.

Згідно із Законом України «Про судову експертизу» судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ та процесів, що у своєму складі містять інформацію про обставини справи, які перебувають у розпорядженні органів досудового розслідування чи суду [6].

Виділяють ряд завдань, які вирішує судово- економічна експертиза операцій із виробничими запасами:

- ✚ встановлення правильного оформлення документів операцій з виробничими запасами;
- ✚ встановлення відповідності відображення в бухгалтерському обліку операцій з виробничими запасами згідно вимогами нормативному законодавству;
- ✚ встановлення відповідальної особи, за неправильне документальне оформлення бухгалтерських операцій;
- ✚ перевірка правильного ведення обліку операцій, пов'язаних з реалізацією виробничих запасів;
- ✚ визначення впливу на прибуток підприємства операцій із запасами [19] .

Судово-бухгалтерська експертиза вважається призначеною з дня винесення відповідного визначення судом або постанови судді, особи, що проводила дізнання, слідчого або прокурора.

Визнавши необхідність проведення економічної експертизи, слідчий виносить постанову у якій вказує:

- підстава згідно якої буде проводитися експертиза;
- дату та місце оголошення постанови;
- прізвище, ім'я та по батькові експерта-бухгалтера, його посаду і назву експертної установи, у якій проводитиметься судово-бухгалтерська експертиза;
- перелік питань до експерта;
- матеріали передані експерту [18].

Робота експерта буде містити три стадії, які умовно можна розділити на:

- I. Ознайомлення з матеріалами дослідження.
- II. Дослідження матеріалів справи та вирішення поставлених питань.
- III. Формування експертного висновку і передання його судовим органам.

Перша стадія – це визначення можливості та способу проведення економічної експертизи.

Друга стадія – складання робочого плану згідно плану розслідування

Третя стадія – фіксування отриманих результатів, складання експертного висновку, зафіксованим підписом експерта та передача судовим органам [17].

Економічна експертиза передбачає різноманітні методи та способи дослідження. Найбільш поширеними є:

- ✚ формальна перевірка – правильність заповнення основних реквізитів у документах;
- ✚ арифметична перевірка – факти шахрайства у первинних документах (прості та складні розрахунки);
- ✚ нормативна перевірка – відповідність змісту документів правилам нормативних документів;
- ✚ зіставлення документів – контроль зв'язаних між собою документів;

✚ метод контрольної звірки – до кінцевого залишку обліку рахунків виробних запасів на початок звітної періоду додавання суми матеріальних запасів, які надходили впродовж цього періоду та документально підтвердженні за мінусом матеріалів списаних протягом періоду. Отриманий залишок порівнюється із фактичним залишком який відображений у документах на дату проведення економічної експертизи [15].

Серед найбільш поширених зловживань виробними запасами на підприємствах є:

- ✓ Розкрадання запасів шляхом неправильного оприбуткування при надходженні на виробництво.
- ✓ Розкрадання окремих інвентарних об'єктів, які знаходяться на складі у виробничому процесі.
- ✓ Розкрадання матеріальних запасів шляхом передчасного списання з балансу підприємства.
- ✓ Розкрадання матеріальних цінностей шляхом застосування завищення обсягів природних витрат[2].

Після проведення експертизи запасів, експерт узагальнює результати дослідження у журналі судово- економічної експертизи. Потім наводяться ряд даних, що були встановленні у процесі експертного дослідження, зокрема матеріально- відповідальні особи, сума збитку, відповідне правопорушення.

Покладаючись на записів зроблені при дослідженні експерт складає зведений результат дослідження в аналітичних таблицях.

На основі матеріалів дослідження експерт формує висновок економічної експертизи операцій із виробничими запасами, який містить узагальнюючий характер та одночас із журналом економічної експертизи і аналітичними таблицями передає судовому органу, який призначав експертизу [].

Важливою складовою під час підготовки та проведення експертного дослідження операцій із виробничими запасами є необхідність знати перелік об'єктів, з'ясувати методичні прийоми та вказати джерела інформації для

проведення дослідження. Також досконало ознайомитись із змістом нормативноправових актів, які регулюють облік операцій із виробничими запасами. При проведенні дослідження операцій із виробничими запасами необхідні беззаперечні знання бухгалтерського обліку, які пов'язані з обліком виробничих запасів. Необхідно приділити увагу до первинних документів та реєстрів пов'язаних з обліком запасів. Важливим чинником виступає і врахування особливостей використання в дослідженні операцій з виробничими запасами висновків інших експертів.

Висновок

Під час дослідження економічної експертизи операцій з виробничими запасами визначено економічний зміст терміну виробничі запаси, як об'єкт господарського обліку. У даній роботі приділену значну увагу на роль управлінського обліку і внутрішнього аудиту, організацію і методикку економічної експертизи запасів у виробничому процесі.

Виробничі запаси займають провідне місце у складі майна підприємства, мають призначення у виробництві продукту, наданні послуг, майбутньому перепродажі; у складі оборотних активів оскільки протягом звітного року можуть перетворюватись у грошові кошти. Саме тому, важливою умовою їх функціонування виступає раціональність використання запасів при виробничому циклі.

Не менш важливою складовою виступає дослідження теоретичної основи обліку і проведення судово- економічної експертизи запасів. Сюди входить: класифікація запасів, їх оцінка та визнання, методика проведення економічної експертизи.

Судово-бухгалтерська експертиза –це дослідження експертом-бухгалтером, яке проводиться за завданням слідчих органів , господарських операцій, які відображені в облікових документах та реєстрах, метою якої є здобуття відповідей на питання, які виникли в процесі розслідування .

Таким чином, порядок проведення економічної експертизи, а саме , облікових операцій виробничих запасів, починається з дня коли була винесена постанова судових органів та закінчується складанням висновку експерта за матеріалами справи.

Економічне дослідження для експерта розділяється згідно трьох етапів, найважливішим та трудомістким яких є другий, що включає аналіз документів та безпосередньо саму економічну експертизу. Найголовнішим етапом

визнають третій, оскільки експерт складає висновок по проведеній експертизі та надає його відповідній особі.

У результаті застосування відповідних облікових знань за допомогою призначення та виробництва експертизи виникає новий вигляд доказу, який підлягає оцінці в сукупності з іншими наявними доказами по справі.

Ефективна побудова та реалізація сучасних систем контролю виробничих запасів може бути організована на основі використання комп'ютерних технологій, автоматизованих систем обліку запасів та розміщення замовлень у постачальників.

Список використаної літератури

1. Бешуля И. В., Гончарова Н. Н., Смирнова Л. Д., Пискунова Н. В. Учебнометодическое пособие / Донецкий национальный ун-т. Кафедра "Учет и аудит". — Донецк : ООО "Юго-Восток, Лтд", 2004. — 184с.
2. Бігар М. І. Судово– бухгалтерська експертиза: навчальний посібник [Електронний ресурс] / М. І. Бігар. – Чернівці, 2009. – Режим доступу: <http://ubooks.com.ua>
3. Білуха М. Т. Судово–бухгалтерська експертиза : підручник [Електронний ресурс] / М. Т. Білуха. – К. : Видавнича компанія "Воля", 2004. – 656 с. – Режим доступу : <http://ubooks.com.ua>
4. Бородина Е. И., Анализ финансовой отчетности: Учеб. пособие для студ., обучающихся по спец. "Финансы и кредит", "Бухгалтерский учет, анализ и аудит" / Финансовая академия при Правительстве РФ / О. В. Ефимова (ред.), М. В. Мельник (ред.). Володина Н. В., Дроздова Л. А., Мельник М. В. – М. : Омега-Л, 2004. – 402с.
5. Бутинець Т.А. та ін. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / Т.А. Бутинець, Я.В. Чижевська, С.Л. Береза: За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2000 р. – 672 с., с.358
6. Закон України «Про судову експертизу» (зі змінами та доповненнями) від 25.02.1994 № 4038-ХІІ.
7. Контроль і ревізія : підруч. [для студ. спец. “Облік і аудит” вищ. навч. закл.] / [Ф. Ф. Бутинець, Н. Г. Виговська, Н. М. Малюга, Н. І. Петренко ; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця]. – [3-е вид., доп. і перероб.]. – Житомир : ПП “Рута”, 2002. – 544 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України (зі змінами та доповненнями) від 13.04.2012 № 4651-VI.

9. Лень В.С., Бухгалтерський облік в Україні : основи та практика: Навчальний посібник / В.С.Лень, В.В.Гливенко.– К.: центр навчальної літератури, 2004 – 576 с.

10. Мумінова–Савіна Г. Г. Судово–бухгалтерська експертиза: навчально–методичний посібник / Г. Г. Мумінова–Савіна. – К.: КНЕУ, 2004. – 264 с. – Режим доступу: <http://ubooks.com.ua>

11. Облік запасів//Все про бухгалтерський облік. - 2001. - №7. - с.20 П(С)БО № 9 «Запаси», затвердженим Наказом МФУ від 20 жовтня 1999 року № 246, а також «Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів», затверджених Наказом МФУ від 10.01.2007р. № 2.

12. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/plan_sch/#

13. Понікаров В. Д. Судово–економічна експертиза: навчальний посібник /В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Л. М. Попова. – 2–ге вид., доп. та перероб. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 269 с.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"//Все про бухгалтерський облік. - 2000. - №11. - с.87-89

15. Пушкар М.С.Фінансовий облік: Підручник / М.С.Пушкар – Тернопіль: Карт-бланш, 2002.-628с.

16. Савченко Л. І. Судово–бухгалтерська експертиза: опорний конспект лекцій / Л. І. Савченко. – К.: Видавничий центр КНТЕУ, – 2001. – Режим доступу : <http://ubooks.com.ua>

17. Судова бухгалтерія: навчальний посібник/ В. М. Шарманська, С. О. Шарманська, І. В. Головка; Мін-во освіти і науки України, КНУ ім. Тараса Шевченка. - К.: ЦУЛ, 2008. - 454 с. - ISBN 978-966-364-594-0.

18. Судова бухгалтерія: підручник/ В. М. Глібко, О. П. Буцан; Мін-во освіти і науки України. - 2-е вид. переробл. і допов.. - Х.: Право, 2011. - 192 с. - ISBN 978-966-458-192-6.

18. Судова бухгалтерія: підручник/ М. І. Камлик; Нац. академія внутрішніх справ України. - К.: Атіка, 2000. - 336 с. - ISBN 966-7714-14-4.